

**GLOBAL IQLIM O'ZGARISHI VA UNING OQIBATLARI UNGA QARSHI
KURASH CHORALARI**

Xasanova Zaynabxon Shavkatjon qizi

Farg'ona davlat universiteti 4-kurs talabasi

G'aybullayev Dostonbek Ravshanjon o'g'li

Farg'ona politexnika instituti Kompyuterlashgan Loyihalash Tizimlari fakulteti

“Intelektual Muhandislik Tizimlari” kaferdasi student

Annotatsiya: *Global iqlim o'zgarishining kelajakka bo'lgan oqibatlari, unga qarshi kurash yo'llari va choralari, iqlim o'zgarishiga sabab bo'layotgan omillar.*

Kalit so'zlar: *Iqlim, Uglerod, Barqaror iste'mol namunalari, gidroelektr, Yer atmosferasi, Ta'lim va xabardorlik.*

Global iqlim o'zgarishi, shuningdek, global isish, biz bilganimizdek, dunyo uchun jiddiy tahdidir. Yerning iqlimi o'zgarib bormoqda va bu o'zgarish oqibatlari ekotizimlarning buzilishiga, muzliklarning erishiga, dengiz sathining ko'tarilishiga va oldindan aytib bo'lmaydigan ob-havo sharoitlariga olib keladi. Ushbu oqibatlarni yumshatish, jumladan, uglerod chiqindilarini kamaytirish, iste'mol usullarini o'zgartirish va asosiy sabablarni bartaraf etish uchun zudlik bilan va chora ko'rish kerak. Ushbu maqola global iqlim o'zgarishini o'rganish va uning oldini olish yo'llarini taklif qilishga qaratilgan.

Global isish haqidagi fanni tushunish:

Global iqlim o'zgarishi - bu karbonat angidrid (CO₂), metan (CH₄) va azot oksidi (N₂O) kabi issiqxona gazlari Yer atmosferasida issiqlikni ushlab, haroratning asta-sekin oshishiga olib keladigan ilmiy hodisadir. Fotoalbom yoqilg'ilarni yoqish, o'rmonlarni kesish va sanoat jarayonlari kabi inson faoliyati issiqxona gazlarining ko'payishiga sezilarli hissa qo'shmoqda.

Global iqlim o'zgarishining ta'siri:

Global isishning oqibatlari keng qamrovli bo'lib, muzliklarning erishi, dengiz sathining ko'tarilishi va oldindan aytib bo'lmaydigan ob-havo sharoitlarini o'z ichiga oladi. Bu o'zgarishlar tez-tez va kuchli issiqlik to'lqinlari, qurg'oqchilik va bo'ronlar kabi halokatli oqibatlarga olib kelishi mumkin. Natijada yuzaga keladigan ekologik o'zgarishlar ekotizimga bir qator salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin, jumladan, biologik xilma-xillikning yo'qolishi va turlarning yo'q bo'lib ketishi.

Global iqlim o'zgarishining oldini olish yo'llari:

1. Qayta tiklanadigan energiya manbalariga o'tish:

Quyosh, shamol, gidroelektr, geotermal va biomassa kabi qayta tiklanadigan energiya manbalariga o'tish iqlim o'zgarishini yumshatishdagi eng muhim qadamdir. Bu

manbalar barqaror, nol yoki kam issiqxona gazlari chiqindilarini ishlab chiqaradi va uzoq muddatda iqtisodiy jihatdan samaralidir.

2. Uglerod chiqindilarini kamaytirish:

Uglerod chiqindilarini kamaytirishga energiya samaradorligini oshirish, kam uglerodli transport variantlaridan foydalanish va chiqindilarni minimallashtiradigan va mahsulotlar qayta ishlangan yoki qayta ishlangan aylanma iqtisodiyotni qo'llash kabi bir nechta vositalar orqali erishish mumkin.

3. O'rmonlarni qayta tiklash va o'rmon xo'jaligi:

O'rmonlarni qayta tiklash va o'rmonlarni boshqarish atmosferadagi karbonat angidrid va boshqa issiqxona gazlarini o'zlashtirishga yordam beradi va tabiiy resurslarni saqlashga yordam beradi. Daraxtlar ekish, o'rmonlarni muhofaza qilish va barqaror dehqonchilik amaliyotini targ'ib qilish atmosferadagi karbonat angidrid miqdorini kamaytirishga yordam beradi.

4. Barqaror iste'mol namunalari:

Bir martalik ishlatiladigan plastmassalardan foydalanishni kamaytirish, organik dehqonchilik usullarini qo'llash va oziq-ovqat chiqindilarini kamaytirish kabi barqaror iste'mol modellarini targ'ib qilish ham iqlim o'zgarishini yumshatishga yordam beradi. Iste'molchilarni uglerod chiqindilarini kamaytiradigan va barqarorlikni ta'minlaydigan turmush tarzini qabul qilishga undash kerak.

5. Ta'lim va xabardorlikni oshirish:

Iqlim o'zgarishining jiddiyligi haqida ta'lim va xabardorlikni oshirish muammoni samarali hal qilish uchun muhimdir. Hukumatlar va muassasalar xalq ta'limi dasturlarini ishlab chiqishni qo'llab-quvvatlashlari va qayta tiklanadigan energiya sohasida tadqiqot va ishlanmalarni rag'batlantirishlari kerak.

Global iqlim o'zgarishi dunyo va kelajagimiz uchun jiddiy tahdiddir. Yuqorida qayd etilgan chora-tadbirlar muammoni barqaror va samarali tarzda hal qilish uchun boshlang'ich nuqtadir. Hukumatlar, sanoat tarmoqlari, shaxslar va muassasalar doimiy iqtisodiy o'sishni ta'minlab, atrof-muhitni saqlaydigan barqaror rivojlanish amaliyotlarini ilgari surish uchun birgalikda ishlashi juda muhimdir. Biz sayyoramizga etkazilgan zararni bartaraf etish va kelajak avlodlar uchun barqaror va barqaror kelajakni ta'minlash uchun hozir harakat qilishimiz kerak.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YHATI:

1. Qo'chqorov O. A. et al. IQLIM O'ZGARISHINING GLOBAL OQIBATLARI //Интeрнаука. – 2020. – №. 23-3. – С. 52-53.

2. Sharipbayeva Y. M. AHOLINING GLOBAL IQLIM O'ZGARISHI BO'YICHA SAVODXONLIGINI OSHIRISH YO'LLARI //RESEARCH AND EDUCATION. – 2022. – T. 1. – №. 8. – С. 125-127.

3. Zafarjon o'g'li E. D. et al. IQLIM O 'ZGARISHLARI //Scientific Impulse. – 2023. – T. 1. – №. 8. – C. 690-694.

4. QORIYEV M., Mushtariy M. GLOBAL IQLIM ISISHINI O 'SIMLIKLAR VEGETATSIYASIGA TA'SIRI //Journal of Experimental Studies. – 2023. – T. 1. – №. 4. – C. 10-14.